

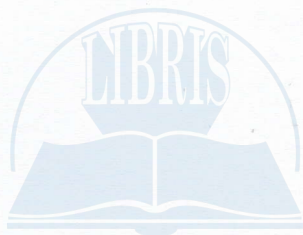
Academia de Științe a Moldovei
Institutul de Istorie
Arhiva Națională a Republicii Moldovei

DOCUMENTE
privitoare la istoria Țării Moldovei
în perioada Războiului ruso-turc
1806-1812

Vol. I
noiembrie 1806-iulie 1808
Ediția a II-a

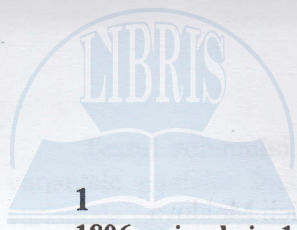
Volum întocmit
de:
DEMIR DRAGNEV, LARISA SVETLICINĂ
(coordontori, editori)
TEODOR CANDU, TUDOR CIOBANU,
VALENTIN CONSTATINOV
(editori)

EDITURA VICOVIA
2016

Cuprins

Introducere	3
Lista abrevierilor	9
Textele documentelor	10
Indice de nume și geografic	358
Indice de materii	386
Fotocopiile documentelor	393
Rezumatele documentelor	405

1

1806 noiembrie 1. Negrileşti. – *Irimia Ursu, răzeș de moșia Milești, ținutul Tecuci, dă zăpis de vânzare căminarului Iordache Zorzi pentru o jumătate din bătrânul Isaicuței din acea moșie în contul unui împrumut de 200 lei*

Irimia Ursul, ficior lui Neculaiu Ursul, nepot Ursului, răzăș de moșia Mileștii de pe apa Răcătăului, țin(u)t(ul) Tecuciului, adeverez cu acest încredințat zăpis al meu, pe dum(inea)l(ui) cam(i)n(a)r Iordache Zorzi, că având multă datorie ca să răspund dum(i)s(ale) pentru facire de bini ci mi-au făcut la nevoile meli, care cuprinzându-să doi sute lei, și trăgându-să de doi ani de zile și neavând chip de plată, și fiind părțile meli de moșie toate amanet la dum(nea)l(ui), precum zăpisul de datorie adiveriază, m-am rugat dum(i)s(ale) ca să priimască parte ci am în Milești, giunărate bătrân din Isaicuți, ci este alături cu ceialaltă giunărate, ci mai are dum(nea)l(ui) cumpăratură de la Durcăști, la cari priimindu-să dum(nea)l(ui) și cunoscându-o ca o facire de bini, ci mă scapă de datoria fără struncinare me, m-am așăzat cu dum(nea)l(ui) ca să-mi dea pi ace giunărate bătrân câte doi lei pe stânjăn, care cuprinzind una sută doizăci și șapte stânjăni șasă palme, după a Durcheștilor parte, la diosăbiti locuri, precum hotarnica ci este dată dum(i)s(ale) de alegire bătrânului adiveriază, și făcând bani doi sute cinzăci și cinci lei doizăci parale, m-am scăzut de doi sute lei, ci avem să dau, iară cusurul cinzăci și cinci lei doizăci parale i-am luat deplin în mâinili meli, pentru care să aibă dum(nea)l(ui) și toți urmașii dum(i)s(ale) a stăpâni această de sus numită parte din Isaicuți ot Milești, ci de bunăvoie am dat-o în bună pace, nesupărat de nimini. Și spre încredințare, dând acest zăpis, mi-am pus numile și degetul, rugându-mă și cinstiti Isprăvnicii ca să-l adiverizi.

(a.d.) Eu, Irimia, sân Neculaiu Ursu, am vândut de a me bună voie.

1806 noiemvr(ie) 1. Negrileşti.

ANR SJA Iași, Fond Documente, Pachet 735, doc. 18, 1 f. Original.

2

1806 noiembrie 13. – *Boierii căimăcamii ai Țării Moldovei poruncesc lui Gavril Conachi vornic și lui Nicolae Strătulul spătar să orânduiască conace, aprovizionate cu toate cele necesare, pe drumul care va trece generalul-anșef Mihelson, ce va veni în urma avangardei armatei ruse, trecând prin ținuturile Soroca și Iași*

Căimacamii.

Spre întâmpinarea și priimirea luminării sale ghegeneral-anșef Mihelson, carele urmiază a veni după avangardie, cu oștile cele din urmă, iată să rânduiește pe dum(neata) vor(ni)c Gavril Conachi dinpreună și cu dum(sa)l(e) spat(ar) Nicolai Strătulul, cari să margă la ...¹ și priimind pe luminarea sa să urmezi a-l treci cu toată odihna, aducându-l pe la conacele orânduite și urmând [și urmând]² înainte cu mergirea luminării sale. Drept aceia, afară de fânul i orzul sau ovășul trebuincios, ce s-au scris dum(nealo)r isprav(ni)ci(lor) de Soroca și țin(u)t(ul) Ieșii, că să gătiască pentru armie această din urmă, vor purta de griji dum(nealo)r boierii rânduți și pentru alte înlesniri, ce vor mai fi trebuincioasă, ca să să de și să să gătiască după cerirea luminării sale, luând tot agiutoriul și de la dum(nealo)r dregătorii, de oameni și altele, pentru ca să nu să dea cel mai puțin cusur în trecirea luminării sale.

Pentru aceia să scrie și dum(nea)v(oastră) dregători a țin(u)turilor Soroca și Ieșii, cum și tuturor celorlanți dregători a țin(u)turilor dinnainte Vasluii, Fălciuu, Tutova, Tecuci și Putna, ca după osăbitele poronci, ce s-au triimis dum(nea)v(oastră), să aveți a urma toată gătirea atât de fân, orzu sau ovăs, după cum vi s-au scris pentru armie, aceasta din urmă, cât și de altele, ce vor mai trebui, și vor ceri dum(nea)lui vor(ni)c(ului) Gavril Conachi spre odihnirea luminării sale, fiind dată asupra dumil(o)r vor(ni)c, toată purtarea de griji aceasta și dum(nea)v(oastră) aveți să urmați povăuirilor dum(i)sale spre a nu să da cel mai puțin cusur, căci veți ave a răspunde întru aceasta și pentru toate cele ce să vor da, precum s-au scris dumiv(oastră), fiindcă au să să plătiască cu toată mulțămirea, veți lua dum(nea)v(oastre) toate carele de la dum(nealui) vor(ni)c(ul) Gavril Conachi, i dum(nealui) spat(ar) Nicolae Stratulat și dum(nealo)r vor lua cfitanție de la luminarea sa ghegeneral.

1806 noiemv(rie) 13.

Costache Ghica log(o)f(ă)t <m. p.>

Iordache Cantacuzino log(o)f(ă)t <m. p.>

Constantin Balș log(o)f(ă)t <m. p.>

Sandul Sturza hat(man) <m. p.>

Iordache Balș vist(iernic) <m. p.>

Grigore Sturza vist(iernic) <m. p.>

ANR SJA Iași, Fond Documente, Pachet 1006, doc. 37. 2 f. Original.

¹ Loc alb în original. Lipsesc aproximativ ~ 9-11 litere.

² Repetare în original.

3

1806 noiembrie 18. – *Anița și Ioan Meleghi scriu surorii lor Zoița Strătăneasă că Petru Suvaca îi va înmâna „carte” după ce va veni la Iași*

Cu frățască dragoste mă închin dumitale, Zoițe.

Frățâsc răvașul meu di alta nu este cătră dumniata numai întâi fac cercetari pentru a dumitale sănătate, di ti afli sănătoasă ca să mă bucuri, cum și pentru noi di mila lui Dumnezeu ne aflăm sănătos. Pentru Costandin, fratele dumitale, s-au însurat și au luat o nepoată a cucoanii Paraschivii a cumnatii dumitale. Petru Suvaca dorește ca să-ți de carte la mâna dumneata(le), după ci a vini dumniului la Eș(i), îi lua vorbă pentru aciasta, că eu am grăit cu Posdiriciasa di la Meleşeni și m-o încredințat că el voiește ca să-ți de carti la mână.

Todosăica încă cu plecăciune sărută cinstita mâna dumitale, cum și Nastasăica și Măriuca, asăjdire și eu cu dragoste sărut pă Ionică.

Și sînt a dumitali ca o soră, Anița Meleghi.

1806 noiemvre 18.

Și eu lilițai Zoiței cu plecăciuni(e) sărut cinstita mâna dumisale și lui Ionică cu frățască dragoste.

Ioan Meleghi.

Adresa: Cinstită mâna dumisale Zoiței Strătăneasă cu frățască dragoste să să dea la Eș.

Se publică după: L.T. Boga, *Documente Basarabene: scrisori și răvașe (1660-1860)*, Vol. II, p. 18-19, nr. XIII.

4

1806 noiembrie 19. Focșani. – *Alexandru Moruzi, domnul Țării Moldovei, restabilește medicului Gheorghe Mețu din Focșani leafa lunară de 160 lei, care-i fusese redusă până la 80 lei*

Noi, Alexandru Muruzi vo(ievo)d, cu mila lui Dumnezeu domnu Țării Moldovii.

Fiindcă prin jaloba ce au dat domnii mele dum(nealui) Gheorghii Mețu, doftorul de aice din Focșani, au arătat că de la o vreme din liafa ci ave rânduită i s-au mai împuțanat, lăsându-i-să numai 80 lei pentru sîni pe lună și 20 lei pentru spițăr(i)i, rugându-să ca să ni milostivim a i să da totu liafa ci ave după hotărâre domnii meli de mai înainte.

Deci, cercetând domnie me pentru sălința și vrednicie lui la meșteșugu doftorescu, ni-am încredințat că toți orășani de aice sîntu de obștii mulțămiiți, poroncim prin carti domnii meli aceasta, ca să să de doftorului iarăș liafa ce lua mai înainte, adecă pe lună câte 160 lei cu 20 lei pentru spițăr și poroncim domnie me și dum(nea)v(oastră) boieri epitropi ca să fiți următori întocma.

1806 noiemv(rie) 19. Focșani.

...¹ <m. p.>

ANRM, F. 1, inv. 1, d. 48, f. 49. Original. Pecetea domnească octogonală aplicată în chinovar, cu legenda „Al(exandru) C(on)s(tantin) M(oru)z(i) V(oi)e(v(od) 1793”.

¹ Ilizibil

5

1806 noiembrie 30. – *Calimachi căminar îl roagă pe Gavriil Conachi fost mare vornic, socrul său, să-i dea împrumut 4 chile de grâu sau popușoi, făină, și 2 chile orz, pe care să le trimită la magazia din Iași, și să-i trimită un tist, fiindcă îi supără vornicii de Botoșani*

Cu fiască plecaciune închinându-mă cătră cinstită mâna dum(ita)li, neni.

În trecutele zile am mai fost scris dum(ita)li pentru patru chili grâu sau păpușoi, făină și doai chile orz, rugând pe dum(neata) ca să poroncești a să da la magazaua din Iași, pentru scut(e)l(ni)ci noștri de la Stâncești și voi răspundi-o eu dum(ita)li. Pentru cari mă rog dum(ita)li, neni, să s(e) de aciastă pâini la magaza și să mi să treimită teschere¹, căci necontenit mă supără vornicii de Botoșani și eu fără smintială piste câteva zile voi treimiti dum(ita)li atât grâu sau păpușoi, cum și orz.

Și sînt a dum(ita)li plecat ca un fi(u) i plecat slugă Calimah cam(i)n(ar) <m.p.>

1806 noiemv(rie) 30.

Altă mână pe câmpul din dreapta: Eu m-aș apuca de ceva negustorii, mă rog scrie-mi de socotești vremi statornice și de pot sau nu, cum vei socoti.

Pe fila 2. v.: Mă rog scrie-m(i) di au priimit dum(nea)lui vornicu Balșul pentru vânzare moșii Broscăuții, cu prețu acela.

Cinst(it) și al meu mai mare întocma ca un părinte, dum(i)sale neni, socrului Gavril Conachi, biv vel vor(ni)c, cu multă plecaciune.

ANR SJA Iași, Fond Documente, Pachet 479, doc. 15, 2 f. Original.

¹ Așa e în original. Corect – tist (plural: tisturi), arhaism, din lb. magh.: tiszt – comandant, căpetenie.

<~1806 decembrie> – Ponturile domnului <Constantin Ypsilanti> pentru slujba vămilor, date lui Sandul Sturza hatman, cumpărătorul acestui venit pentru perioada ianuarie 1807 – iunie 1808

Ponturile slujbii vămilor cu care s-au vândut pe acest următoriu an 1807¹.

1. Toată marfa, ori ce feliu va fi și ori din ce parte de loc va veni, va plăti vamă câte trei lei la suta de lei, după dreaptă fa(c)tura cumpărăturii ce vor arăta neguțitorii afară de unile ce întră în Țară s-au lăsat² să fie slobode de vame³, carii să arată cu deosebite ponturi.

2. Tot feliu de marfă ce va ieși din Țară peste hotar va plăti vamă, iarăși câte trei lei la suta de lei după driaptă fa(c)tura cumpărăturii, afară de vama vitelor și-a iznii⁴ zahere a căroră plată a vămii să va urma după vechiul obicei, precum să arată cu osăbită poruncă.

3. Toate matahurile⁵ țării, și orice feliu de marfă alta, care să face aice în țară și iarăși să vinde aice, să fie slobode de toată dare și plata vămii, afară de sare, păcură, tabacu, anasonu, rachiu, care aceste vor plăti vamă, precum să arată cu deosebite ponturi.

4. Cai, iepi ce se vor cumpăra din herghelii vor plăti vamă câte unul leu șasăzeci bani de vită, în vreme ce să vor cumpăra, iar care să vor cumpăra de pe la târguri și sate din țară*, fiindu de al doile mână vor plăti vama câte patruzeci și patru parale de vită⁶, cum și caii, care merg în gios, cari să cumpără de turci și sârbi, vor plăti vama iarăș câte 44 parale de vită, asămine și catării⁷.

5. Oi și capre vor plăti vama câte șase bani de una, în vreme ce vor trece peste hotar, afară de oile mumbaieline împărătești, ce să vor strânge de cătră gelepi, pe suma aceia care va fi hotărât ca să strângă, să nu să supere de vamă. Iar ce vor trece mai mult afară piste suma rânduită, pentru acele să plătiască vama după ponturi și nimene să nu aibă voie a trece oi și capre într-altă parte de locu peste hotar, fără numai la Țarigrad.

6. Mascurii, ce să vor cumpăra de cătră neguțitori și să facu turme, vor plăti vama câte 22 bani de unul, în vreme ce or trece hotarul. Așjdere și mascurii, ce vor veni din Țara Munteniască, vor plăti vama tot asămine, fiindu că să apără de desătina și să pășuniază aice în țară.

7. Boi de negoți, ce vor mergi în parte de sus, cumpărându-să de cătră neguțitori, vor plăti cornăritul câte un leu doizăci și trei bani și vama câte unul leu doisprezeci bani de fieștecăre în vreme ce să vor cumpăra. Și luându cărțulii de plata cornăritului și a vămii de la vameși(i) părții aceiia, de unde i-au cumpărat, ori în ce vreme vor trece boi piste hotar, să nu să superi a mai plăti vamă și cornărit. Iar pentru boii, ce să cumpără prin sate, de carii vameșii știință nu au, ca să le ia vamă și cornărit, pentru aceia vor rândui vameși oamenii lor, ca să le scrie cirezile; și pentru câți boi nu să vor găsi în cărțuliile de plata cornăritului și a vămii, vor lua vameșii și vamă și cornărit după obicei, pe aceia ce vor trece mai mult, dându-le și cărțulii, cu care vor trece hotarul nesupărați.

8. Boii, ce să vor cumpăra de negoți de cătră unii din lăcuiorii țării și îi trecu peste hotar, fiind până la zăce, să nu să supere de cornărit, ce numai vama vor plăti câte unul leu doisprezeci bani. Dar, fiindu că unii din lăcuiori cu chip⁸ că facu acest alijveriş pentru dânșii, cumpără boi câte zece și, neplătind cornărit, să supune la unii din neguțitorii de peste hotar și îi trecu în cirezile lor, cu care urmare nu puțină păgubire pricinuiescu slujbii. Ca să contenească acei lăcuiori de ace ră urmare păgubitoare, să s(ă) de poronci cătră isprav(ni)ci toți⁹ ai ținuturilor, ca să facă publicații spre înștiințare

Список книг, принадлежащих к библиотеке...
№ 209

Список книг...

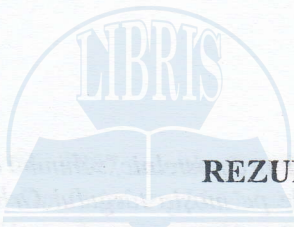
Титульный лист...
Список книг, принадлежащих к библиотеке...
№ 209

Список книг, принадлежащих к библиотеке...
№ 209

Список книг, принадлежащих к библиотеке...
№ 209

Список книг, принадлежащих к библиотеке...
№ 209

№ 209

REZUMATELE DOCUMENTELOR

1. 1806 noiembrie 1. Negrileşti. – Irimia Ursu, răzeş de moşia Mileşti, ținutul Tecuci, dă zapis de vânzare căminarului Iordache Zorzi pentru o jumătate din bătrâmul Isaicutei din acea moşie în contul unui împrumut de 200 lei

2. 1806 noiembrie 13. – Boierii căimăcami ai Țării Moldovei poruncesc lui Gavril Conachi vornic și lui Nicolae Strătulat spătar să orânduiască conace, aprovizionate cu toate cele necesare, pe drumul care va trece generalul-anșef Mihelson, ce va veni în urma avangardei armatei ruse, trecând prin ținuturile Soroca și Iași

3. 1806 noiembrie 18. – Anița și Ioan Meleghi scriu surorii lor Zoîța Strătâneasa că Petru Suvaca îi va înmâna „carte” după ce va veni la Iași

4. 1806 noiembrie 19. Focșani. – Alexandru Moruzi, domnul Țării Moldovei, restabilește medicului Gheorghe Mețu din Focșani leafa lunară de 160 lei, care-i fusese redusă până la 80 lei

5. 1806 noiembrie 30. – Calimachi căminar îl roagă pe Gavriil Conachi fost mare vornic, socrul său, să-i dea împrumut 4 chile de grâu sau popușoi, făină, și 2 chile orz, pe care să le trimită la magazia din Iași, și să-i trimită un tist, fiindcă îi supără vornicii de Botoșani

6. <~1806 decembrie> – Ponturile domnului <Constantin Ypsilanti> pentru slujba vânilor, date lui Sandul Sturza hatman, cumpărătorul acestui venit pentru perioada ianuarie 1807 – iunie 1808

7. 1806 decembrie 4. – Veniamin Costachi, mitropolitul Moldovei, dă carte de hirotonie lui Carp din Micleușeni, ținutul Botoșani, îndreptându-l la preotul Ioan, pentru a învăța cele trebuincioase preoției

8. 1806 decembrie 7. – Izvod de zapcii desemnați pentru colectarea zaharelei pentru a fi dusă la Bârlad din Ocolul de Mijloc și a Prutului, cu mici socoteli de casă

9. 1806 decembrie 16. – Alecu Beldiman ban se adresează către o persoană necunoscută să fie întorși în țară caii ce i-a luat de la târgoveții din Focșani în timpul trecerii domnului <Țării Moldovei> spre București, solicitând să se intervină pe lângă domn să dea indicație ca respectivele animale să fie returnate

10. 1806 decembrie 25. – Ilinca Doniceasa dă un zapis de moștenire nepoatei sale Safta, fiica lui Iordache, feciorul său, pentru moșia Pașcani din ținutul Orhei, cu casă, moară, crâșmă de piatră, vie, livezi, redi și vite ca s-o îngrijească și să-i facă pomenire

11. 1807 <decembrie>¹ 10. – Nani Platon împreună cu soția sa Catrina dau zapis de împuternicire cumnatului lor, Tomiță să le reprezinte interesele cu dreptul de semnătură pentru partea lor din satul Căcărăzeni

12. 1807 ianuarie 16. – Filaret Beldiman, egumenul de la mănăstirea Slatina, dă zapis lui Veniamin Costachi, mitropolit și arhiepiscop al Moldovei, pentru împrumutul a 7 000 lei cu dobândă pe termen de un an

13. 1807 ianuarie 20. -- Locuitorii satului Bizghești dau zapis de învoială egumenului Gavriil pentru o moară construită de ei pe moșia mănăstirii Vizantea, pe care i-o cedează în schimbul a 140 lei